

KŮROVEC OHROŽUJE A NIČÍ VAŠE LESY!

Vážení vlastníci lesů,

dlouhotrvající suché a teplé počasí vytváří příznivé podmínky pro rozvoj kůrovců a velmi oslabuje obranyschopnost smrkových porostů. Proto je nezbytně nutné věnovat porostům se zastoupením smrku ztepilého zvýšenou pozornost.

V případě, že zjistíte stromy napadené kůrovcem ve Vašem lese, nebo obdržíte výzvu od Vašeho odborného lesního hospodáře, je třeba jej kontaktovat a ve spolupráci s ním co nejdříve provést opatření k zamezení dalšího šíření kůrovce. Přemnožený kůrovec může dále hubit smrky ve Vašem lese, ale i v lese Vašich sousedů.

Požerak lýkožrouta s larvami a kuklami

Váš odborný lesní hospodář, který Vám poskytne další informace (jméno, telefon, e-mail, kancelář – sídlo):

ZÁKLADNÍ INFORMACE O LÝKOŽROUTU SMRKOVÉM:

Za normálních podmínek má zpravidla 2 generace, za příznivých podmínek (dlouhé teplé a suché období) může mít i 3 generace.

Jarní rojení začíná zpravidla koncem dubna, letní rojení (2. generace) nastává zhruba po 8 týdnech po začátku jarního rojení. Kladení vajíček trvá týden, z vajíček se líhnou larvy, jejichž vývoj trvá i několik týdnů – podle teplotních podmínek, poté se zakuklí, noví brouci vylíhli z kukel jsou z počátku bílí, postupně žloutnou, hnědou a dále tmavnou a pohlavně dozrávají.

Lýkožrout smrkový

Celkový vývoj tak trvá zpravidla podle klimatických podmínek 6–10 týdnů.

Příklad:

- 1 samička naklade cca 40 vajíček, 1 průměrný smrk obsadí cca 2000 samiček
- $2000 \times 40 = 80\,000$ nových brouků z jednoho napadeného stromu

Médový brouk

PŘÍZNAKY NAPADENÍ SMRKŮ KŮROVCEM:

Prvním příznakem mohou být výrony pryskyřice (ronění pryskyřice však může mít i jiné příčiny).

Pata stromu s drtinkami

Kmen ležícího stromu s drtinkami

Strom s barevnými změnami jehličí

Potvrzujícím příznakem napadení jsou **závrty do kůry stromu**, ze kterých vypadávají **drobné rezavé drtinky**, ty lze zjistit při patě stromu, na ležících stromech jsou hromádky drtinek vždy vedle závrťů.

Dalším příznakem jsou **barevné změny na jehličí** (rezavění) a jeho **silný opad**, zpravidla krátce před dokončením vývoje lýkožrouta smrkového.

Následuje **opadávání kůry ze stromů** v místě prvotního náletu brouka, který dokončil vývoj a začíná opouštět strom.

CO JE TŘEBA DĚLAT PREVENTIVNĚ A CO V PŘÍPADĚ ZJIŠTĚNÍ NAPADENÍ:

Pravidelně a často kontrolovat stav porostů, průběžně odstraňovat z lesa veškerý atraktivní materiál vhodný pro namnožení lýkožrouta smrkového (zlomy, vývraty, čerstvě vytěžené dříví, případně i výrazně oslabené stromy). Umístit kontrolní opatření.

V případě zjištění výskytu kůrovce napadených stromů je nutné je co nejdříve vytěžit a vyklidit z lesní porostů, případně účinně asanovat v závislosti na roční době a stadiu vývoje kůrovce (poradí odborný lesní hospodář). Umístit obranné opatření.

KONTROLNÍ A OBRANNÁ OPATŘENÍ:

Lapače s feromonovou návnadou – velmi důležité je jejich správné umístění (nejméně 10 a nejvýše 25 m od prvního zdravého stromu), dále je nezbytné je pravidelně (zhruba každých 10 dní) kontrolovat, vysypávat kůrovce z misky do uzavřených nádob, ve kterých se zlikvidují a rovněž je třeba dbát na účinnou dobu působení feromonu.

Lapák – pokácený průměrný strom smrků ztepilého, odvětvený, poté pokrytý odřezanými větvemi. Umístění: zpravidla v porostní stěně, v polostínu. Nutná je pravidelná kontrola – především v době rojení (jsou patrné závrty, drtinky) a zhruba po čtyřech týdnech je nutné zjistit odloupením kůry stadium vývoje kůrovce, a poté lapák účinně asanovat a vyklidit z lesních porostů. V případě, že je lapák po jarním rojení velmi silně napadený (více než 1 závrť na 1 dm²), pak je nutné přikácet další strom (lapák) a dále postupovat stejně.

Lapač

Otrávený lapák – pokácený, průměrný strom smrků ztepilého (nebo silnější část jeho kmene), který je po celém povrchu ošetřen schváleným insekticidem a je na něj umístěn feromonový odparník, který zvyšuje jeho atraktivitu. Umístění otráveného lapáku – nesmí být blíže než 6–8 m od prvního zdravého stromu, v opačném případě (blížším umístění) je riziko napadení zdravých, okolo stojících stromů, velmi vysoké. Jako otrávený lapák lze využít i trojnožku sestavenou ze tří smrkových polen o délce 1–1,5 m ošetřených po celém povrchu schváleným insekticidem a s umístěným feromonovým odparníkem.

Lapák

ZPŮSOBY ASANACE:

Mechanická asanace – odkornění – provádí se do stadia vývoje larvy, neefektivnější způsob asanace, v pozdějších stadiích lze použít pouze odkorňování adaptéry na motorovou pilu – zde dochází současně k rozdrčení jednotlivých vývojových stadií kůrovce.

Chemická asanace – celoplošný postřik schváleným insekticidem v odpovídající koncentraci, mají pouze požerový účinek, tj. k uhynutí brouka dochází pouze při pozření ošetřené kůry, nikoli pouhým kontaktem. Správně použitý insekticid by měl být účinný po celou dobu vývoje kůrovce, avšak při velmi teplém nebo příliš deštivém počasí může být doba jeho účinnosti zkrácena.

Asanace odvozem – okamžité řešení, které má však za následek přemístění brouka do jiné lokality, která tím může být ohrožena.

PRÁVNÍ PŘEDPISY:

- Zákon 289/1995 Sb. o lesích v platném znění
- Vyhláška MZe č. 101/1996 Sb. v platném znění

PODROBNĚJŠÍ INFORMACE K PROBLEMATICE LZE ZÍSKAT NA NÍŽE UVEDENÝCH ODKAZECH:

- http://www.silvarium.cz/images/letaky-los/2007/2007_lykozrout_smrkovy.pdf
- http://www.silvarium.cz/sklad/Kalamitni_kurovcove_desatero_A4.pdf
- <http://www.silvarium.cz/los/letaky-los>

KDE LZE ZÍSKAT LAPAČE, FEROMONY, INSEKTICIDY:

- <http://www.ridex.cz/>
  - <http://www.lescr.cz/>
- a dále obvykle v prodejnách zemědělských potřeb.

LESYČR

www.lesy.cz